

Elmalılı, Risale-i Nur ve sansür

Rejim ilahiyatçılarının M. Kemal'i dindar gösterebilmek için sürekli tekrarladıkları "Tefsir yazdırdı" hikâyesinin aslına ve arkaplanına ışık tutan son derece önemli bir anekdot:

Akademisyen Necmi Atik Yeni Şafak'ın Pazar ekinde Cumhuriyetin ilanından 10 yıl sonra Türkçe ibadet konusunda yaşananları anlatırken, Elmalılı Hamdi Yazır'ın tefsirine yazdığı ve o günkü Diyanet tarafından sansürlenmiş önsöz için şunları ifade etmiş:

"Hükümet, 'Türkçe İbadet' veya 'Millî Din' projesi çerçevesinde, İstanbul Göztepe Camiinde, Dârülfünûn İlâhiyat Fakültesinde ve benzeri yerlerde Türkçe ibadet girişimleriyle kamuoyunu yoklamaya başlar. 1931-32 yıllarında, Türkçe ibadet bizzat Mustafa Kemal'in kontrol ve denetiminde yapılmaya başlanır. Kur'an, camilerde cemaate Türkçe olarak okutulur. Yerebatan Camiinde, Sultanahmet Camiinde, Ayasofya Camiinde ve Süleymaniye gibi büyük camilerde Kur'an Türkçe okutulur, hutbeler tamamen Türkçe verilir, namaz Türkçe kıldırılır. Ezan, kamet ve salât ü selam Türkçeleştirilir. Hükümetin bütün bu girişimlerine Elmalılı karşıdır ve Türkçe ibadetin asla olamayacağını her fırsatta dile getirir. Hatta tefsirin önsözüne Türkçe ibadet olamayacağını anlatan ilmî bir makâle de yazar. Harf inkılabı ile Latinize edilen tefsirden, baskı öncesi hükümet tarafından sakıncalı görülen herşey çıkarılır. Hatta ilk baskıda (1935) önsöz tamamen devre dışı bırakılır."

(Ayşe Olgun'un mülâkatı, 12.2.17)

Bu mülâkatın yayınından bir gün sonra Mehmet Tezkan da Milliyet'te çıkan yazısında Diyanet İşleri'nin ilk başkanı Mehmet Rifat Börekçi'nin CHP'nin Ankara il başkanı olduğunu hatırlattı (13.2.17).

Elmalılı tefsirine sansür olayından 80 sene sonra benzer bir girişim de Risale-i Nur'a yapılmak istendi. 2014 Nisan'ında başlatılan keyfî bandrol ve devlet tekeli sürecinde eserleri basma ve basım yetkisi verme selâhiyeti hükümet kararnamesiyle Diyanet'e verildikten sonra, "put-pot" örneğinde görüldüğü gibi tartışmalı ve eksik bir metin esas alınıp "Sadece bunu basabilirsiniz" denildi. Ama neyse ki Yeni Asya'nın müsbet hareket çerçevesinde tek başına verdiği hukuk mücadelesi ile bu mesele aşıldı. Ve sansür geleneğinin AKP ile sürdürülmek istenmesine, çok şükür geçit verilmemiş oldu...